

Носенко А. І. Роль досвіду пленеру у створенні серії алегоричних пейзажних композицій «Мрії дерев» Дмитра Величка // Збереження і розвиток традицій пленеру: художня освіта і арт-туризм: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 січ.-2 лют. 2020 р., м. Одеса) / коорд. проекту Д. О. Величко; упорядн. А. І. Носенко; відп. секр. Д. О. Величко, А. І. Носенко; ДЗ «Південноукр. Нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – Одеса: Астропринт, 2020. – с. 71 – 73.

Ключові слова: пленер, одеська живописна школа, живопис Дмитра Величка, алегоричні пейзажі, композиція, «Мрії дерев».

Анотація: показано значення досвіду пленеру у створенні серії алегоричних пейзажних композицій «Мрії дерев» одеського художника Дмитра Величка.

Носенко Анна Іванівна,

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського»,

член Національної спілки художників України,

м. Одеса, Україна

РОЛЬ ДОСВІДУ ПЛЕНЕРУ У СТВОРЕННІ СЕРІЇ АЛЕГОРИЧНИХ ПЕЙЗАЖНИХ КОМПОЗИЦІЙ «МРІЇ ДЕРЕВ» ДМИТРА ВЕЛИЧКА

Ключові слова: пленер, одеська живописна школа, живопис Дмитра Величка, алегоричні пейзажі, композиція, «Мрії дерев».

В образному ладі живописних творів Дмитра Величка дерево відіграє одну з провідних ролей. У його пейзажних композиціях це не тільки виразний пластичний мотив. Романтичне світосприйняття художника створює поетизований художній образ. Протягом 2014 – 2015 рр. глядачі Одеси та міста Південне знайомилися з арт-проектом автора під об'єднуючою назвою «Мрії дерев». Ця образна назва низки персональних виставок дала дороговказну нитку до їх сприйняття.

Згідно книги «Буття», перші два дні творіння Бог створював горизонтальні рівні світобудови, розділяючи твердь землі і твердь неба, води надземні і підземні, сушу і моря. А на третій день сотворив Бог «дерево плідне», Древо Життя і Древо пізнання добра і зла. Дерево стало символічною вертикаллю – втіленням позачасового архетипу Осі Світу, що з'єднує підземний, земний і небесний світи. У процесі космогенезу земля, вода, світло і дерево стало носіями особливої життєвої сили, що становить основу Буття і втілює Божественну волю.

Образ дерева багатогранний. У міфології він пов'язаний з ідеєю повного циклу життя всього суцього: зародженням, народженням, розвитком, зрілістю, смертю і відродженням. Етапи цієї часової моделі узгоджуються з основними періодами життя людини: дитинство, юність, зрілість, старість, вічність. Маючи міцне коріння, потужний стовбур і розлогу крону з квітами і плодами, дерево втілює ідею родючості і образ зв'язку поколінь – сім'ї, роду, народу. Дерево є частиною тріади життєвої програми творення: кожна людина повинна побудувати будинок, посадити дерево і виростити сина.

Пантеїзм стародавніх культур, (наприклад, в міфології античності – духи дерев німфи-дріади, обожнювання рослинного світу у віруваннях друїдів), на початку ХХІ століття трансформується у форму алегорії, іносказання. Дмитро Величко наділяє дерева людськими якостями. Світ людей відбивається в образах природи. Дерев, що зростають окремо – висловлюють ідею свободи і незалежності. Вони самодостатні, і при цьому... самотні. Ліс або сад – це співіснування в колективі, образ єдності, сім'ї, де гілки одного дерева зростаються з іншим так, щоб не закривати живоносне світло сусідньому. Під натиском вітру складена з багатьох, цілісна потужна крона нахиляється в єдиному пориві і зберігає кожного члена групи.

Подорожі до Казахстану, Грузії, Закарпаття, поїздки по Одеській області дозволили Дмитру відчути своєрідність різних за характером куточків землі і втілити це в пейзажах засобами живопису. У кожному просторі існують свої дерева. Скеровані вверх стрункі кипариси, тополі,

ялини немов вторять умовним силуетам гір. Навіть в горизонтальних форматах композицій ці образи народжують у глядача відчуття особистої присутності в ярусній структурі світобудови, де панує спрямована вертикаль. Інший тон задають пейзажним композиціям розлогі крони дерев на рівнині, в степах півдня України. Вони, як протяжні народні пісні, підкреслюють безмежжя горизонталі землі, а на узбережжі – горизонту моря.

Настрій своїх «персонажів» – дерев автор передає чистим насиченим кольором, який буквально «звучить» як проникливий, ліричний голос соліста або фортісімо хору. Твори Дмитра Величка показують широкий діапазон його творчого пошуку. Спираючись на досвід пленеру, живописець трансформує мотиви і світло-колірні стани, які його вразили. Особисте сприйняття навколишнього світу, своє захоплення його красою, тихий споглядальний смуток, а іноді і біль, художник-творець висловлює в експресивній формі, яка доходить в деяких композиціях до абстракції. Умовність ідеальної геометрії контрастує з органікою природи, відображаючи розмаїття макрокосмосу.

Особливу роль в живопису одеського художника грає світло. Дерев живуть у струменях світла, тягнуться до нього, проявляються з тіні. Як божественне творче начало, Світло перетворює видимий світ. З його допомогою Дмитро «оживляє» мальовничі образи, передає емоції, запрошує до співпереживання глядача.